

Sander Abrahamse: 'Voerefficiëntie wordt het getal van de toekomst'

Meer melk door anders beweiden

De koe in de wei zorgt voor een positief imago, maar voor de melkveehouder is het vooral van belang hoe die koe zo economisch mogelijk van de wei kan profiteren. Sander Abrahamse deed onderzoek naar het beste beweidingssysteem.

Abrahamse gaf onlangs op de studiedag van de Nederlandse Vereniging van Weide- en Voederbouw (NVWV) in Zegveld een lezing over zijn beweidingsonderzoek. Hij rondde drie jaar geleden zijn promotieonderzoek bij de leerstoel Diervoeding van Wageningen UR af, maar met het oog op de huidige discussie rond weidegang is het actueler dan ooit.

Bovendien is het onderzoek van Abrahamse het laatste beweidingsonderzoek van Wageningen UR. „Het beweidingsonderzoek in Nederland staat nu op een laag pitje; in landen als Ierland en Nieuw-Zeeland wordt nog wel onderzoek gedaan”, zegt Abrahamse, inmiddels werkzaam als productmanager rundvee bij Provimi.

Koe centraal

De koe stond in het onderzoek centraal. Hoe benut de koe het gras en wat is met het oog daarop het meest optimale beweidingssysteem. Een lastige vraag, omdat beweiding en grasopname van veel variabelen afhankelijk is: weer, ras, groeistadium van het gras, seizoen... „Gras is een goedkope, maar ook variabele bron van nutriënten. Dat vergt goed management”, stelt de onderzoeker.

De variatie in aanbod verandert met de dag. Overdag worden suikers aangemaakt die 's nachts weer worden afgebroken. In de toppen van het gras zit meer eiwit, terwijl onder in de grasplant meer structuur zit. Dat betekent dat een koe in lang gras een heel ander rantsoen krijgt dan in kort gras.

De drogestofopname is ook afhankelijk van het graasgedrag van de koe. Het is dus de 'kunst' om uit al deze gegevens het optimale beweidingssysteem naar boven te halen waarbij de koe het maximaal aantal liters melk produceert. „Want uiteindelijk gaat het daarom”, zegt Abrahamse.

De onderzoeker vergeleek twee systemen: standweiden, waarbij de koeien vier dagen in hetzelfde perceel bleven en omweiden en een systeem waarbij de koeien iedere dag een vers stuk gras kregen. In de vier dagen was de totale oppervlakte waarop werd beweid bij beide systemen hetzelfde. Ook de koppels koeien waren vergelijkbaar.

In de standweide was er een groot verschil in de grassamenstelling tussen de eerste en vierde dag en dat had gevolgen voor de gehalten in de melk. Door het relatief hogere aanbod van structuurrijk gras op de laatste dag steeg het vetgehalte in de vier dagen. De totale melkproductie was op de vierde dag bij de standweide echter lager dan de eerste dag. Ook het eiwitgehalte en het ureumgehalte in de melk daalden sterk tijdens de vier dagen in de standweide.

De gemiddelde melkproductie over de hele periode was bij omweiden 0,8 liter per koe per dag hoger dan bij standweiden.

Abrahamse vroeg zich vervolgens af of het nog efficiënter kan door niet 's ochtends, maar 's avonds in te scharen. Dat bleek inderdaad het geval: de koeien die 's avonds een frisse wei kregen, deden het beter dan de ochtendgroep. „Het idee was dat koeien 's avonds de grootste maaltijd van de dag vreten, want dan maken ze zich op voor de nacht. 's Avonds is het suikergehalte van de plant het hoogst en het eiwitgehalte het laagst en dat is gunstig voor de melkproductie”, legt hij uit.

Uiteindelijk bleken de koeien die 's avonds ingeschaard werden een hoger aandeel koolhydraten in het rantsoen te hebben. Deze groep koeien had daardoor een hoger vetgehalte waardoor de hoeveelheid vet- en eiwit gecorrigeerde melk (FPCM) hoger was in de avondgroep.

Als derde stap onderzocht Abrahamse het effect van tweemaal per dag omweiden vergeleken met eenmaal per dag. „De opname was hoger, maar het verschil in penswerking en melkproductie was nihil. Dat betekent dat het optimum ligt bij iedere dag omweiden en dan 's avonds inscharen. Voorwaarde is wel dat er genoeg grasaanbod is.”

De onderzoeker realiseert zich dat er veel meer aspecten meespelen als het gaat om de keuze van het beweidingssysteem. Iedere dag een draadje verzetten kost bijvoorbeeld tijd, „Maar je haalt wel meer melk van dezelfde weide. Ik denk dat mijn onderzoek voor veel boeren wellicht een reden kan zijn om het beweidingsmanagement te veranderen.

Voerefficiëntie

Beweidingsmanagement leeft onder de boeren, merkt Abrahamse in de praktijk. „Iedereen is aan het uitvogelen hoe je ruwvoer optimaal kunt benutten, zeker met het oog op de krachtvoerkosten. Beweiding kan daar zeker bij horen, maar er komt meer bij kijken.”

Fulltime beweiding wordt steeds minder gangbaar merkt de onderzoeker op. „Door de grotere koppels en hogere melkproductie zul je ook moeten bijvoeren. Ik ben geen onderzoeker meer, maar anders zou dat wel een vervolgonderzoek kunnen zijn: hoe kun je die bijvoeding afstemmen op de beweiding. Uitgangspunt is dan dat de koeien voor een deel nog buiten komen en dat moet je dan optimaliseren.”

„Uiteindelijk moet elke boer doen wat economisch het beste is”, vervolgt hij. „Maar in de praktijk zie ik nog weinig boeren die toewerken naar economisch rendement. Melkveehouders doen nog te weinig met voerefficiëntie, terwijl dat in mijn ogen het getal van de toekomst wordt. Als je uit dezelfde wei 0,8 liter melk per koe per dag extra kunt halen door het beweidingssysteem te veranderen, dan is dat ook een kwestie van voerefficiëntie. Boeren moeten meer gaan rekenen, ook als het gaat om beweiding: wat kost het en wat levert het op; dat gaat het verschil maken.

Ida Hylkema

Bron: Nieuwe Oogst vakkatern veehouderij, 11 augustus 2012